

2014 február Próza

Gelányi Imre: Kísértetek

Pú

Nyolcéves lehettem, pú napok óta keres egy elveszett, elkóborolt béget. Iszkender béget, a kenyérmezei csata emblematikus harcosát. Felforgatta az egész lakást a konyhától a nappalin át egészen a pincéig, de nem találja.

Pú magába zárkózott, magányos ember volt, szinte sosem beszélt velem, idegesítették a gyerekek, nem bírta a szagomat, egyáltalán a jelenléteimet, magát a tényt, hogy létezem. Mielőtt megszülettem, pú boldog ember volt, de jöttem én, nőttem, növekedtem nyúban és végül akkora lettem, mintha egy húsz centi átmérőjű asztali földgömböt nyeltem volna le, mondogatta nyú, egy világ növekszik bennem (később, amikor valamit elbasztam, joggal mondhatta: egy világ omlott össze bennem!), és megsimogatta a hasát.

Történt egy napon, mikor pú indult dolgozni, és nyú is ott sürgött, forgott körülötte, addig, ameddig, még pú hátsója épp nyú hasához ért, és akkor csönd, és pú sápadtan, remegve hátraszólt nyúnak:

– Ez a kis csimbók még ki sem jött, és máris seggbe rúgott!

Pú modellezett, a magyar hadtörténet nagy csatáiban utazott, elkészítette a csaták hű mását. Most épp a kenyérmezei csata volt soron, megtervezett minden apró pici részletet, a valóság miniatűr ábrázolása, egy-egy modellel eltöltött hosszú magányos hónapok, az anyag csodálatos mikrokozmoszában, kizárva minden zavaró tényezőt, like me, amíg végül elkészül a mű, de most valamiért nem megy, akadozik a fogaskerék.

Szóval nincs meg a bég, pú elővesz, szabályosan kihallgat, egyszerűen nem tudok válaszolni a kérdéseire. Hol van? Hová tetted? Csak te lehettél, anyád tudja, hogy nem mehet be oda soha! Némán állok, sorra záporoznak a pofonok, szinte beleég a tudatomba a tehetetlenség, az ártatlanságom megaláztatottsága.

Majd néhány napos hajsza után előkerült Iszkender, már nem is tudom honnan, nem is fontos, nem volt közöm hozzá. Apám behívott a szobájába, és nézett hosszan, zavaróan, majd minden különösebb előzmény nélkülhangos és vigasztalhatatlan zokogásban tört ki. Letérdelt elém átkulcsolta gyenge, vékony gyereklábaimat, és úgy bömbölt, nem éreztem szánalmat, csak mély megvetést, szerettem volna minél hamarabb kiszabadulni pú fogságából.

Folyt a könnye, szipogott, jajgatott, sóhajtozott, és akkor megszólalt:

– Ugye megérted, ide te soha nem jöhetsz be, mert ez az enyém, érted ezt?

Persze hogy értettem, hogy egy szar alak vagy, pú, az ólomkatonáiddal együtt, a drágalátos kis

makettjeidben éled az életed, az a te igazi családod, igaz?, mi meg nyúval csak modellek vagyunk, felcserélődtek a szerepek, ezt akartad mondani!

Dögölj meg a lyukadban, kit érdekel a megbánásod, az is csak az önsajnálataból serked.

Mancika néni

Érdekes, pú anyának is volt egy ilyen szentélye, ahová én soha! Hároméves lehettem, mikor ez történt:

Végre, végre, végre, ismételte nyú, és olyan boldog volt, mint még soha! Egy napok óta ismételt szót mantráz... Szilveszter! És hogy az első, mióta élek, és nélkülem, és talán apád is összeszedi magát, és milyen jó lesz, mármint nekik, de azért én se izguljak, nagyon fogom élvezni, merthogy Mancsi mamánál, pú anyánál töltöm az egész szilveszterestét.

Nem értem, mi végre ez a kirobbanó öröm, nyú táncikál, röpköd, egy régi, széles karimájú zsirárdikalapot tesz a fejére, úgy énekel: „Elszállt a nyár, hol van ma már. A sok régi dal messze jár. Elszállt a nyár, hol van ma már. De emléke még visszajár.” Bambán, tátott szájjal figyelem az előadást, izelgetem az ismeretlent, a távoli kozmosz, az Apollo 11., armstrongi földöntúli boldogságát: szilveszter, szilveszter!

Nagyanyám a Pesti utca 67. szám alatt lakott, ötlakásos házrészben, a lakók saját szabályokkal, külön a 67. szám alá kifejlesztve, csiszolva, vajúdván, ebben a sajátos mikroközösségben éltek. Néha szerették egymást, máskor gyűlölték, így élték túl egymást és a háborút.

Ott volt özv. Meggyesné a négy macskájával meg a rég halott férje emlékével, Kályhásné egy nyomorék férj, az elszalasztott lehetőségek és vágyak fogságában. Pirike néni 42 éves fogyatékos lányával, Pöszivel. És a nagyanyám! Mancika néni, szinte teljesen vakon, betegségének neve: szemtekerezgés (*kalorikus nystagmus*), „*féktelen, tudaton kívüli, gyors és ismétlődő szemmozgás. A mozgás lehet horizontális vagy vertikális. Mindkét vagy csak egy szemben fordulhat elő. Lehet veleszületett vagy megszerzett.*” Nagyanyám szerezte. Ennek ellenére gyakran mondogatta:

– Ne hazudj, nézz a szemembe, te átkozott!

– Azon vagyok, mama! – mondtam, és iszkoltam, nehogy elkapjon.

Nos, itt élt mama az aktuális élettársával – mindig volt neki –, pú szerint nagy kanállal falta az életem. Na, ezzel nehéz volt mit kezdenem, három évem minden tapasztalása is kevésnek bizonyult. Hogy nagyanyám... meg... kanál... méghozzá... nagy... Hm! Nem érdekes, ők mindig röhögtek ezen, én is, szolidaritásból!

Szűk kis dohos lakásban lakott, övé volt a 4-es lakás, előszoba, ami egyben konyha is, abból nyílt a fürdő, és valami spájz, vagy raktár, vagy mi (?), mama titkos szentélye.

– Oda soha nem mehetsz be! Érted, soha!

Ez volt a beugró, ezt minden alkalommal elmondta pú és nyú, nagyanyám, az aktuális Sanyi bácsi, sőt még a szomszéd Kályhásné is! Mintha valami titkot őrzött volna ott, néha azt gondoltam, hogy ott van a rég halott nagyapám, és figyel, figyel minden lépésemet, utánam koslat, a fülembe liheg, zihál, ha nem vagyok elég óvatos, nyakon csíp, és... és... áh, inkább elkerültem.

Évekkel később gyakran álmodtam azt, hogy valami miatt nem mozdul a lábam, és nem tudok

elfutni a rám leselkedő veszély elől. Próbálkozom, de mindhiába, izzadok és fázom egyszerre, fuldoklom, végre nagy nehezen hátra tudom fordítani a nyakam, épp csak egy picit, és ott állok nagyanyám titkos ajtaja előtt, ami szépen, óvatosan nyílik, és valaki jön, és földbe gyökerezik a lábam, de nem bírok mozdulni, és félek, de iszonyatosan. Huh, szörnyű!

Egyszer talán kijön valaki azon az ajtón, az lesz az én nagy exodusom.

Nagyanyám ma is jókedvű, mindig az. Semmivel nem lehet kihozni a sodrából, csak a pazarlással, de azzal igazán, spórolni, spórolni, ez valami háborús ügy, de beleragadt.

Átjön Kályhásné üdvözölni, a szája szegletében hatalmas szemölcs vagy mi éktelenkedik, a szemölcsből egyetlen szőrszál kandikál ki. Naná, hogy elkap, és összevissza csókolgat, megfal. És nagyanyám röhög, imádja nézni, ahogyan próbálok menekülni, egérutat nyerni, eliszkolni, de lehetetlen, hol nagyanyám, hol Kályhásné állja az utamat.

– Majd örülnél még, ha egy asszony így nyalna-falna, te kis szaros!

Imádják ezt csinálni, ez van!

A délután további részét a régi, elmosódott, kopott, fényképek nézegetésével töltöttük, sorra vesszük a rokonokat, ismerősöket és ismeretleneket: Marci bácsi – szegénynek levágta a lábát a vonat, vasutas volt, Irénke nénéd – milyen finom, úri asszony volt, aztán megzavarodott, Sanyika – két hetet élt. Nagyanyám elmorzsol egy-egy könnycseppet, minden kép után. Halotti tort ülünk a régi fényképek felett.

Nagyanyám mondjuk értett hozzá, hogyan kell jó hangulatot teremteni, megadta a módját.

És jött az est fénypontja, a zabálás, egész nap etetett, anyádék biztos éheztek, és etetett, ha kell, ha nem. Ő is evett, valójában ő evett meg mindent, helyettem is.

– Ma a kedvencedet csinálom – rikkantott –, na mi az (?), naná, hogy sólet, de lesz még este lencseleves, mert aki sok lencsét eszik, az gazdag lesz. Egész nap sürgött-forgott a három négyzetméteres konyhájában, vakon, sebészi biztonsággal mozgott.

Flashback: nagyanyám mindent összecsomagolt, a cuccokat, a gyerekeket, költöznek Ferencvárosból Debrecenbe, nagyapám elszaladt a teherautóért, le volt beszélve a főszerral, nagyanyám vár, vár, még mindig vár, az öreg késik, végre megjelenik az autó, benne ismeretlen emberek, lecsapják a platót.

– Ez a maga férje? – kérdezi egy hang. Nagyapámat kettészelte egy orosz harci jármű, megcsontított testét hozták azonosítás miatt, nagyanyám idegösszeomlást kapott, és egy hét alatt megvakult, tisztára Jean Valjean.

Tehát ott vagyunk a szűk kis konyhájában.

Puolt, párolt, dinsztelt, abárolt, befőzött, eltett, élesztett, erjesztett-gerjesztett, ízesített, sózott, borsozott, paprikázott, egyszóval imádott főzni, szálltak a gőzök, a fedők vígan hancúroztak, ütemes táncot lejtettek a fazekak tetején. És nagyanyám mindent megkóstol, ízlel, hol jajgat, hol elégedett. Imádja a főtt tojást, egészben kapja be, és közben beszél, be nem áll a szája, a tojásdarabok, mint a csillagszóró csillámai peregnek ki a szájából, menekülök előle.

Lefekvés, ott vacogok a nagyágyban, a hatalmas dunyha alatt, mázsás súlyként telepszik rám a takaró. Nagyanyám nem fűt, spórolunk, egész héten beteg voltam, magas láz, köhögés, hányin-

gerem van az egész napos töméstől. Nincs aki-ami melegítsen.

– *Jaj, Boka, egész nap hordják rám a követ, szed le rólam, Boka, a grundra akarok menni, fújni akarom a trombitát, trá trá trá.*

Nagyanyám nagy bejelentésre készül: szalad a konyhából, elkészült a lencseleves, na, ki lesz a legügyesebb, ki akar gazdag lenni, na ki? Nem szólok semmit, némán potyognak a könnyeim, lapítok a paplan alatt. Ha nem, hát nem, és Mancsi néni gyúri befele a szerencsehozó levest, közben a tévében Kovács Kati:

„Most kéne abbahagyni,

Elfutni, elrohanni,

Érzem, hogy holnap már többé nem lehet.

Most kéne összeveszni,

Erőnket összeszedni, S kimondanunk azt, hogy – ég veled!”

És akkor nagyanyám belei megmozdultak, hosszan, alázatosan távoztak testéből a felgyűlt gázok, mama röhögött, és szaladt a kinti budiba, kintről is hallottam, milyen jókedvűen éli meg saját megkönnyebbülését, sebtiben szaladt ki, mondhatnám, elszelelt.

És Kovács Kati még mindig nyomta: „Most kéne abbahagyni...”

Nyú

Tizenhat éves lehettem, nyú hívott fel – soha nem hív fel –, gyere haza, púval valami van. Mi lehet vele? – gondoltam, hiszen vele soha nincs semmi, legalábbis ami rám tartozna, hacsak végre be nem fejezte a kenyérmezei ügyet, de az sem tartozik rám.

Hazamentem, nyú leültetett, és azt mondta:

– Szörnyű tragédia történt, apád meghalt!

– Mi történt?

– Nincs többé!

– Azt értem, de mi történt?

– Nem fejezi be a Művét!

– Igen, igen, de mi...?

– Egy könnyűlovas akindzsi harcos szablyája végzett vele!

– Mi?

– Még vizsgálják, de megtalálták apád mandulájába fúródva a szablyát!

– Lenyelte?

– Mondom, még vizsgálják!... éhes vagy? Nagyanyád küldött lencselevest.

- A szerencse hozót.
- Azt, azt.
- És most mi lesz?
- Nem tudom, de a biztosító nem akar fizetni.
- Hogyhogy?
- Még vizsgálják, baleset, vagy esetleg önkezüleg, szóval ez van. Azt mondják, ilyen még nem volt, hogy egy profi modellező a saját miniatúr harcosát és annak fegyverét lenyelje, precedens, ezt mondták.

Néhány napon belül eltemettük pút, elmentünk a patológiára, annak is az alagsorába, és elintéztük, amit el kell. Vittünk ruhát, kifizettük a végtisztességre való felkészítést, a hajnyírást, a manikűrt és a balzsamozást, törődtünk vele, akár csak pú a kicsinyeivel, még utoljára.

Púról nem beszéltünk többé, a szobáját úgy hagytuk, ahogy volt, némán figyelt minket a szomszéd szobából a félelmetes török sereg, rajtuk tartotta a szemét.

Nyú már nem akart semmit, sem tőlem, sem az élettől, nem mintha hiányzott volna neki valami is. Megvolt mindene: a sorozatok, a keresztretjvény és a szoty, ez volt nyú panelszentháromsága.

Nem érdekelte, hol vagyok, mit eszem, miben hiszek, mit gondolok. Megkopott minden köztünk, elfoszlott, felfeslett, mint az évek óta féltve őrzött Converse tornacipóm fűzői.

Hogy imádtam azt a cipőt, az érintését, a szagát, selymes tapintását, mint nyút, melegség áradt szét bennem, mint amikor egy csöppnyi üveggolyót a markomban tartok, simogató érzés, ahogy ide-oda gurul, föl-le, előre-hátra.

Szerettem azt a cipőt, ahogy nyút is, egy vadiúj Converse magas szárú tornacipő fűzőjének a szorítása, szinte kiserkent a vér, úgy szorított nyú, mikor azt kértem tőle, mutassa, mennyire szeret, Istenem, hogy szorított. Már nincs meg a cipő, ki tudja, hová lett, egykor ki sem bírtam lépni nélküle az utcára, biztonságot adott, védelmezett, hozzám nőtt, szakadtan, büdösen, elnyúttan is, az enyém volt. Ma már nem gondolok rá, ez megvéd.

Odaát

Miután nyú hosszabb időre bekerült az elmére, és Mancsi mama túl öregnek bizonyult, a gépezet megmozdult, birodalmi járkálóként rontott be az életembe. És megjelentek a kísértetek, én így neveztem őket. Időnként felbukkant, majd eltűnt, utána jött egy másik, azt se láttam többé. Valójában élnek, hús-vér emberek, de egyvalami megkülönbözteti őket másoktól.

Mindegyik engem akar megmenteni, rólam jelentést írni, belenézni a lelkembe, helyettem gondolkodni, megvédeni – ugyan kitől? – a rám leselkedő veszélyektől, megmérni a súlyomat, magasságomat, a vérnyomásomat, levetkőztetnek, úgy nézik a testem, nincs-e rajta valami nyom, deformálódás, jel.

És jönnek a tesztek: Rorschah-Szondi-Cat-Rowen-Vineland-Gordon-Tat, hogy felfedjék, lehulljon a lepel, ki vagyok. Vagyok, aki vagyok – mondanám –, de nincs belepofázás, kussolsz, örülhetsz, ha túléled.

És jönnek a kísértetek, nevük is van: pszichológus, családgondozó, pszichiáter, gyám, gyámi gondozó, nevelők, otthonvezető, növendékügyi előadó – *növendék marha* –, igazgató, igazgatóhelyettes, orvos, védőnő, elhelyezési tanácsadó, gyámhivatali ügyintéző, sőt gyámhatósági előadó, családsegítő, utógondozó, vagyonkezelő, eseti gondnok... Mind-mind ott sorjázik, engem vizslat, időnként felbukkannak, majd eltűnnek. Rám várnak, dolguk van velem, csak a megfelelő pillanatra várnak. Próbálok megjegyezni a nevüket, képtelenség. Ők az én gyűjteményem, mint egykor a rovargyűjteményem, polírozott dobozban, karcmentes üveggel a tetején, sértetlenül, némán és mereven gombostűre szúrta várta a következő fellépését a bogárhadse regem. Egyszerre volt ijesztő és megnyugtató, uraltam őket, kézzelfogható közelségbe kerültem az elmúlással.

Éjszaka arról álmodtam, hogy kiszabadulnak börtönükből, bemásznak az ágyamba, és addig csípnek, harapnak, marnak, amíg bírnak, végül én is ott ülök a gyűjtemény közepén, büntetésből, engesztelésképp, gombostűre szúrva.

Végül addig-addig vizsgáltak, míg megszületett a döntés, mely szerint elhelyeznek egy vidéki kisváros legutolsó utcájában, annak is a legutolsó házában, a Bimbó utca 178. alá, egy lakásotthonba, sőt kaptam egy azonosítót is, én mostantól ÁT-5471 lettem.

Ezután így tartanak nyilván, így szerepelek a rólam készült irományokban, márpedig az bőven akad: feljegyzések, szakértői vélemények, helyzetértékelés, esetfelvételi lap, környezettanulmány, egyéni gondozási-nevelési terv – *egy terv része lettem* –, elhelyezési javaslat, betétlap, családi kapcsolatok, és a legjobb: további fontos információk, isteni.

Megengedték, hogy hazamenjek még utoljára, összepakolni a cuccomat, amit magammal vihetek az új otthonomba. Elvitt egy csávó – *kísértet* – a házig, azt mondta, kapok húsz percet, igyekezzek, mert nem érünk ki ebédig a Bimbóba, pedig ma rakott karfiol lesz.

– De aztán el ne hozd az egész lakást, mostantól az állam gondoskodik rólad, meglesz mindeged! – szólt utánam.

Baktatok fel a lépcsőn, máskor kettesével, sőt hármassal, most szép komótosan, talán ez az utolsó utam ide. Egyedül a lakásban, mégis mit vigyek – kell, hogy legyen valami, mit tudom én, mi, valami személyes, de hogyan vigyem magammal a lakásunk jellegzetes szagát.

A megnyugtató, nehéz csöndet, a perzsaszőnyeg rostjaiban megbújó szöszdarabokat, a félkarú robotomat, a hűtőbe borult savanyú tej illatát, az ablakomon hajnalban bekúszó első napfényt, a leszakadt tapétacsíkot, a régi gázsütő letört gombját, a fürdőszobában élő pókomat, a kicsorbult csészémet, a félig telt szemetest. Nem vihettem el az éjszakába nyúló bújócskázást a húgyszagú, áporodott padlástérben, ahogy egymáshoz simulunk, csendben, pisszenést sem hallani, érezzük egymás szívverését, az első cigit, az első italt, az első szerelmet, és végül hogyan vigyem magammal az Atlantis 40 krómozott meridián DUO földgömbömet? Nem viszek semmit, még egyszer utoljára nagyot szippantok, és próbálok jó sokáig benntartani, míg meg nem fulladok.

Bimbó 178.

Megtanultam pú szabályait, Mancsi mama szabályait, az iskola szabályait, itt az idő, hogy megtanuljam a Bimbó szabályait is.

Estefelé érkeztem meg, már tudták, jön egy új kölyök, vártak, egy kísértet fogadott, gyorsan elhadarta, hogy mihez tartsam magam, majd jött a házirend, ami egyébként ott lóg a falon, bármi-

kor elolvashatom.

Joga van, kötelessége van, véleménye lehet, napszaknak megfelelően kell köszönni Jó reggelt!, Jó napot!, Jó estét! – csak fel ne cseréljem, tiltó rendelkezések, a fegyelmezés formái, munkarend, csendrendelet, szabadidős tevékenységek, tűzvédelem, balesetvédelem, védő-óvó rendelet, napirend, hagyományápolás.

Nem tudom, hogy ez hagyomány-e, csak feltételezem, de ahogy magunkra maradtunk, a többiek lefogtak, és ruhástól bedobtak a fürdőbe, majd rám zárták az ajtót.

A csukott ajtón keresztül halkán, suttogva mondták az utasításokat, fürödj meg, úgy, ahogy vagy, ne próbálkozz semmivel, mert nagyobb baj lesz. Addig nem jöhetsz ki, amíg meg nem fürödtél, Nemecek! És kintről visszafogottan hallom a kórust: Auswicc, Auswicc, Auswicc!

Ezt minden új ÁT-val, IH-val, TN-nel megcsinálják, csak úgy beugróként, érezze, hol a helye, ez volt az auswiccozás.

Vannak persze saját belső szabályok is, nem mondják ki, de előbb-utóbb rájössz, például soha nem használják azt a szót, hogy szülő, helyette azt mondják: ők, azok, személyes névmásként születnek újjá.

Magukban hordozzák a föld mocskát, még a hideg vizes beavatás sem tudja lemosni, amit rájuk pakolt a felnőtt világ.

Egy idő után ömlenek belőlük a történetek, hogy téged is megfertőzzenek, karanténba zárjanak, beszippan a nyomorúságos életük, és akarva, akaratlanul benne vagy a történeteikben. Kötelező kibeszélni, nem a kísérteteknek, egymásnak.

Itt van ÁT-3255 egy borsodi faluból, azt mondta neki egy faszi, ha végignézi, hogy hogyan akasztja fel magát, fizet neki, nem keveset, sokat. Reszketve engedett a kísértésnek, a nyomorult komolyan gondolta, hátravitte a pajtához, ahol már minden eszköz – így mondta – elő volt készítve. ÁT-3255 lába a földbe gyökerezett, nem mozdult, ösztönösen a kezével takarta el az arcát, úgy rohant ki a pajtából. Hetekig tartotta magában, alig evett, nem szólt senkihez, emésztette magát. Míg végül összeszedte minden bátorságát, ott maradt a vasárnapi mise után, hogy elmondja a lelkésznek. A pásztor végighallgatta, majd egy hatalmas pofont tekert le neki, és kizavarta a templomból.

Egy napon megérkezett IH-0163, az ötéves törékeny kislány a nagyanyjával, az apjával és annak testvérbátyjával élt együtt. Szexuálisan bántalmazták az övéi. IH-0163 sápadt kis penészvibrág volt, nem nézett senki szemébe, nem szólt senkihez, rendszeresen dolgoztak rajta a kísértetek, tudják, megmenteni meg minden.

Eltelt pár hónap, IH-0163-at hazaengedték, na nem ottalvásra, csak a születésnapja miatt pár órára. Másnap teli szájjal kérdezi a délelőtti kísértet a reggelinél, miközben együtt eszik az egész sereg:

– Na mi volt otthon? *(csámcsog)*

– Jó.

– Nem tudsz rendesen válaszolni? Halljam, mi volt? *(fal)*

– Torta.

- Hm, és még, mit játszottatok?
- Jó.
- Úgy kell minden szót kihúzni belőled!
- Megkóstolták!
- Mit, a tortát?
- A nunimat.

IH-0163 tovább eszik, fel sem néz a tányérjából, azt mondják, kényszeres evő, amit elé tesznek, azt mind, amíg tart. Megszokta, hogy használják, elárulják, csak eszköz, most épp a kísértetek dolgoznak rajta, vizsgálják agyba-főbe. Tulajdonképpen a közönye az, ami megdöbbenett, már mindenen túl van.

A kísértet persze úgy tesz, mintha nem hallotta volna: amit nem hallok, az nincs, a halott indián a jó indián!

- Gyerünk, indulás, mosogatás, mozgás, mozgás! Ne tököljetek!

Egy mukkanás sem hallatszik, kussolunk, Ő a kísértet, mi csak az alattvalók vagyunk. Könnyen beleszaladhat az ember egy atyai balosba, egy eldugott helyen, ha nem figyel. A főkísértet tudja, hogy néha kapunk, de nem bánja, kell a szigor, meg aztán:

- Megszokták ezek otthon is, ebből értenek!

Túllépünk ezen is, megszokod, mindenkinek megvan a maga története. Van itt falusi kis csávó, az anyja vörös hajú, szeplős roma nő, míg az apja egy számára ismeretlen kínai, hihetetlen, hogy néz ki, a tanára persze nem hagyja szó nélkül, folyton piszkálja. Büntetésből a kis csávó a tanár gyerekével megetet egy félig főtt dolmányos varjúfiókát, majdnem olyan, mint a csirke, csak egy kicsit más, mint én...

IH-1248-at csak pár napra hozták be, mert a gyerekelmén nincs szabad ágy, addig meghúzhatja nálunk magát – szó szerint –, a gyerek két hetet volt a Bimbóban, végig magzati pózban feküdt, külön szobát alakítottak ki neki, hogy senki se zavarja. Nem kíváncsiskodunk, nem kérdezősködünk, de egy túlbuzgó kísértet elmond mindent, bennfenteskedik. A gyereket egy ukrán határ melletti kis faluban szedték össze, az apja odaátról szerezte be naponta a háromliteres befőttes üveges szeszelt almabort. Mikor megjelentek az apa démonjai, már nem volt nyugalom, ütötte-vágta az asszonyt, hogy kivel, mikor, hányszor, ez volt a délutáni menet. Egy nap kivágta a feleségét az udvarra, és magukra zárta az ajtót, elővette a kötelet, áthúzta a mestergerendán, a gyereket fel a sámlira, nyakába a kötelet, szorosan meghúzta, lábát a széken ringatta előre-hátra.

- Most rajtad a sor! – üvöltötte. – Halljam, kivel baszik az anyád?

Az asszony kint őrjöngött az udvaron, beverte az ablaküveget, minden tiszta vér. A szomszédok mentették meg a gyereket attól, hogy az apja végére járjon az ügynek.

Peregnek a napok, órák, percek, másodpercek, nem történik semmi, kiképeztek műbútorasztalosnak, egyszer majd hálás leszel érte, mondják, készíthetek járókát (most nagyon megy), később gyerekágyat, de akár fejfát is, ja, a születéstől a halálig, bármit, bárkinek, bárhol, bármi-

kor.

Nem nagyon járok sehová, mindenhol összesúgnak a hátam mögött: gyivis, lelenc, koteres. Ezen a lepratelepen én vagyok a legalja, a nevét nem tudja leírni a szembeszomszéd, de úgy néz rád, na, abban benne van minden. Főképp az öröme, hogy nála is van lentebb.

Leginkább nem csinállok semmit, ülök, nézek, váraozom, hogy mire, kire, nem tudom, ezt itt így szokás, mindig várunk valamire.

Csendes apátiában telnek a napjaim, óvatos vagyok, nehogy valamelyik kísértetnek szemet szúrjon, mert a végén benyomnak az elmére, vagy rád süti egy pályakezdő, hogy valami nem kóser veled, és nyomatják beléd a pirulákat.

Mostanában a Maugli testvéreket figyelem. Egy tanyáról szedték őket össze, hosszú hónapokig magukban voltak. Az egyik négy volt, a tesója hat, a környékbeli tanyákról szereztek ételt, éjszákánként a jószágokkal aludtak, sajátos nyelvet beszélnek, senki nem érti. Nekik minden nap egy újabb felfedezés magukról és a világról, furcsa, mintha a kies és titokzatos vadnyugatról csöppentek volna ide, Winnetou és Old Shatterhand, együtt vadásznak, a szabadban alszanak, és soha el nem hagyják egymást.

EI is mentem, hogy kivegyem a Nagy Indiánkönyvet, mire a könyvtáros megkérdezte, kit akarsz leütni vele, fiam, hagyta a fenébe az egészet.

Ma nagy a sürgés, forgás, kapkodás a Bimbó 178. alatt, TN-6985 elindult a neki kiválasztott suliba, mint minden nap, de nem érkezett meg. A Latorca IC-vel volt találkája, hagyott levelet is, meg is írta, hogy miért, pontosan leírta, hogy azért, mert különhelyezték a testvéreitől, és neki ők jelentenek mindent, nem képes élni a kicsik nélkül, anyjuk helyett anyjuk volt, addig senki nem bánta, amíg kint voltak, le se szarták, most, hogy bekerültek, szétválasztották a testvéreket, ahogy a kísértetek mondják, szakmailag így indokolt. Kint volt a helyi tévé, a lelkes, vagy mi, a polgármester, sőt még a legfőbb kísértet is személyesen, nyilatkoznak, sajnálkoznak, kioktatnak, elmagyaráznak, terelnek, végül kiderül, hogy ez a hajlam TN-6985-be kódolva volt, talán jobb is így, mármint neki. És mi nem érzünk semmit, ez is csak egy nap, visszaszámolok.

Itt állok, betöltöttem a huszonegyet, nem lehet rá lapot húzni, el kell húzni, kiadták az utamat, mehatsz, ahová akarsz, eddig tartott, Testvér, a Bimbó utcai kiruccanás, nincs tovább, eleget gondoskodtunk rólad!

Innen sem viszek semmit, csak IH-0163 meséjét, amit a fülemben sűgött azon a reggelen:

Egyszer egy királylány felébredt, azt álmodta, hogy láthatatlan, és úgy is lett, nem lát senki.

De akkor, ki szól hozzám, ki néz rám, ki érint, ha nem látnak. Elmegyek a hegyre föl, az egekbe, és megkérdem a Bodobács királyt. Úgy is lett, felment a Bodobács királyhoz, kérdezi:

– Ugye én láthatatlan vagyok?

– Az hát, persze!

– Akkor miért látnak mégis?

– Tudod, azt ki kell érdemelni.

– Hogyan?

– Menj el jó messzire, olyan messzire, ahonnan már nincs visszaút, de soha ne néz hátra, és akkor, mikor már senkivel sem találkozol, és nagyon éhes, szomjas és fáradt vagy, na akkor leszel igazán láthatatlan – mondta a Bodobács király.

A királylány elindult, ment, mendegélt, és még a mai napig is mendegél, míg meg nem hal.

Gyűlölök mindenkit! Ők is utálnak engem, én csak kolonc vagyok!

Úgyhogy nesztek!

Utálom a négereket, arabokat, zsidókat, fasisztákat, a fehérmájú kurvákat, a buzikat, a vitriolos nénikét, a csaló jegyellenőrt, az utánam sóvárgó tiniket, a magabiztos kritikust, az öntelt sportriportert, az évek óta haldokló, szeretetért és megbocsátásért könyörgőt, a nyekergő-nyikorgó vastagbeleimet, a hús nyári éjszakákért epekedőket, a véget nem érő depressziót, a hullámvasút vonyítását, a tanárom keményre vasalt ingnyakát, az okoskodó homelessst, a hulló faleveleket, a békésen csordogáló patakokat, a nekem szegezett kérdéseket, a bénán bambuló cirkuszi oroszánt, az utamat álló bőrbetétes ajtókat, a döglött tyúk bűzét, a hárfa simogató hangját, az anyagok szilárdságát, a folyamatos metamorfózist, a lélek tisztaságát, a vágyak megzabolázását, a miniatűr ólomkatonák vigyorát, a tágas és szűk tereket, a karácsonykor hamisan csillogó könnyes szempárt, a rám váró feladatokat, a belőlem élő gombákat, a rólam szóló irományokat, a hitvalló hivatalt.

Okádok a bennem szunnyadó daganatoktól, a pöffeszkedve pipázó szervilis értelmiségitől, a leányanyák nyavalygásától, a túl sok-túl kevés hajhagymáimtól, a fallosz hatalmától, az elmúlt emlékek súlyától, az új könyv finomságától, a súlyos súlytalanságtól, az ételek ízétől, a gobelinképek hamisságától, a félszeg lelkésztől, a hatalom mámorától, a beszakadt lábkörmömtől, elegendem van mindenből, ami körülvesz, ettől a nyomorúságos vajúdástól, az agyamat szét pattintó harangzúgásból, az ok és okozati függésből.

Utálom a pipát, a papot, a pópát, a hideg velős tojást, a szomszédnő simogató szavát, a kitervelt igazságot, a soha meg nem szűnő szappanoperát, anyám hallgatását, lefosom '56-ot, '68-at, '89-et és vígan oldalba hugyozom a Nagytemplomot!

Bennem dobog Antoine Doinel szíve, és topogok, totyogok, lépdelek, sétálok, haladok, megyek, sietek, szaladok, őrzöngve rohanok át a hídon, a kiégett házakon, a végtelen síneken, a magányos tiszta sivatagokon, egyenesen fel a kozmoszba, én vagyok Valentyina Komarov!, melegem van, fulladok, mégis a tűz mellé ülök, vacogok, fázom, megfeszítenek, Krisztus vagyok, oltsatok el, rajtam már csak a teljesség segít, égek, nekem a Niagara kell, az agyamban kis bogár fürkész, rág, harap!

Fogok egy szikét, kimetszem a májamat, vesémet, odavetem a disznók elé, faljatok fel, hogy egy verőfényes hideg hajnalon a sváb hentes belém mártsa nyolccollos szűrőkését. Az arcán lecsorgó könnycsepp áztatja a legyilkolt állatok vérének, az utolsó szemrebbenés, mielőtt végleg visszaadja a lelkét, hogy véres hurkává változzon át, az abból kinövő páva szétteríti szárnyát, hogy forogjon, mint egy óriáskerék, föl egészen az égig, és még annál is feljebb, hogy savas esőként térdünk meg a pihe-puha avarba. Mi soha nem érzünk szerelmet, hálát, gyűlöletet, mi csak egy vagyunk a milliárdból, nem szenvedünk, mi vagyunk: Az elmúlás gesztusa! In motu transeunte! Itt már nem segít semmi és senki, csak a végtelen utazás, én vagyok a soha haza nem térő, az elátkozott bolyongó, és vár a ziháló kék halál!

Kizökkent, lelassult, megbillent, megállt az idő!

Elegendem van a bogyókból, dugjátok fel a prozacot, a seroxatot, paroxatot, rexitint, ritalint maga-

toknak, én többé nem, értitek, soha!

És nagyanyám gyöngéd, szelíd érintése, simogatása! Csak te vagy nekem, súgja, miattad érdeemes volt, ne hagyj el, ne engedd, hogy elszakítsanak, nem bírom ki nélküled, szükségem van rád, drágám!

És már nem szól, nem érint, nem főz lencsét, sóletet, nem fenyít, nem bosszantom. Csak egy emlék, egy fotó, néma jelenlétté fakul, elmosódott fecnik, megsárgult könyvlapok, a régi botja, fokhagymaszagú köténye, elárvult macskája. Manci néninek mennie kellett.

Ahogy most nekem is mennem kell, nem ismerem az utam, eddig csak egy jel voltam, egy szám, valahol egy rendszerben, egy gépezetben, néma papírlap csupán

Nincsenek.

Cimkék: **Gelányi Imre**

Cimkék: **Gelányi Imre**